

De Muzikanten Corona Monitor 2020

Hoe digitaal zijn de orkesten en muzikanten van Nederland?

Circa 100 amateurmuzikanten uit allerlei soorten orkesten in samenstelling en niveau door heel Nederland zijn meegenomen in dit onderzoek. Doel was om te achterhalen hoe amateurorkesten en muzikanten zich momenteel (digitaal) bezighouden nu repetities en concerten niet door kunnen gaan. Dit leverde enkele zeer interessante inzichten op. Spoiler: musiceren blijkt een zeer sociale bezigheid!

Muzikanten missen het samen musiceren enorm

We kunnen stellen dat alle muzikanten na 11 weken thuiszitten het gezamenlijk repeteren ontzettend missen. Op de vraag of ze het gezamenlijk repeteren missen geeft 93% van de muzikanten het cijfer 7 of hoger. 40% geeft zelfs een 10. Een enkeling heeft het op dit moment erg druk met werk waardoor een lager cijfer werd gegeven.

Wordt er thuis nog wel gemusiceerd?

Nee, de motivatie om nu thuis meer dan voorheen te musiceren ontbreekt bij de meeste muzikanten. Meer dan de helft van hen is minder gaan spelen. 22% heeft zijn/haar instrument nauwelijks meer aangeraakt in de afgelopen weken en een derde van de respondenten geeft aan beduidend minder te spelen. Toch geeft ook 20% aan juist meer thuis te spelen en 3% heeft geantwoord nog nooit zo veel thuis gespeeld te hebben. Op de overige 22% van de muzikanten heeft de Corona-crisis geen effect op hun thuisstudie.

Op de vraag of de muzikanten andere muzikale activiteiten zijn gaan ontplooiën geeft ongeveer een derde een positief antwoord. Tweederde van de groep respondenten heeft zich niet op andere muzikale activiteiten gestort. Veel mensen zijn een ander instrument gaan oppakken. Piano en gitaar werden veel genoemd. Ook opnames maken en die online zetten werden vaak genoemd als alternatieve activiteit. Opvallend - of wellicht logisch - is dat de mensen die benoemden meer tijd aan thuisstudie bezig te zijn een tweede instrument hebben opgepakt.

Er is online contact

Voor veel muzikanten is hun (wekelijkse) repetitie ook belangrijk voor de sociale contacten. Het is daarom fijn om te lezen dat 77% van orkesten in ieder geval online met elkaar in

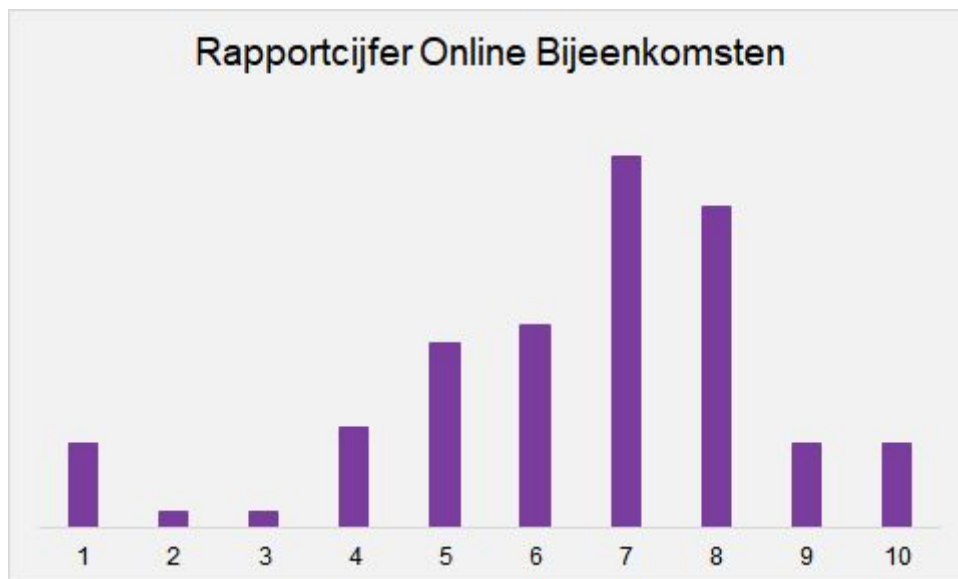
contact is geweest middels online meetings. 23% heeft hier in de afgelopen 11 weken niets mee gedaan. Het type orkest had hier weinig invloed op. Zowel qua niveau als qua classificatie (harmonie, fanfare, brassband, overig). Wel viel op dat bij de orkesten die elkaar niet online hebben gesproken de muzikanten beduidend 'minder tot nooit' zijn gaan thuismusiceren.

Zoom is de verbindende factor en besturen namen het initiatief

Verreweg de meeste orkesten hebben contact met elkaar gehad via Zoom (62%), gevolgd door Microsoft Teams (12%) en Whatsapp(10%). Opvallende afwezige is Facebook.

Bij meer dan de helft van de gevallen nam het bestuur het initiatief voor een online meeting. De dirigent nam bij 17% het initiatief en 25% van de online orkestbijeenkomsten werd door een enthousiaste muzikant geïnitieerd.

De muzikanten waren redelijk positief over deze vorm van communicatie. 73% geeft de virtuele samenkomst een voldoende. Of dit aan de tool ligt? Waarschijnlijk niet, want ook bij de Zoom-gebruiker geeft 16% nog een onvoldoende.

Als negatief punt van de online bijeenkomsten wordt vooral genoemd dat het bijpraten met veel mensen tegelijk vrijwel onmogelijk is. Hierdoor wordt het zeker niet als volwaardig alternatief gezien. En ook het ontbreken van de 3e helft of het biertje aan de bar na afloop van een online sessie wordt gemist.

De meeste muzikanten zijn wel positief over het feit dat ze op deze manier nog onderling verbonden zijn en onderling nog een vorm van contact hebben. Of zoals een van de muzikanten verwoordde “een flauw aftreksel maar wel goed voor de binding in de vereniging”. Een ander kijkt er juist naar uit: “De ontmoeting op afstand is fijn! Twee keer per week! onze dirigent heeft een online programma samengesteld!”

Er is in de afgelopen tijd getracht om online te musiceren. Veelgehoord negatief punt is dat samen musiceren op afstand niet mogelijk is door de vertraging die er tijdens het spelen optreedt.

Bijkletsen en samenspelen

Er werd veel vergaderd online; met commissies en besturen, maar ook zelfs twee respondenten die hun jaarvergadering online hebben gehouden. Maar niet iedere muzikant zit in een bestuur of commissie, dus het bijkletsen en het meewerken aan een samenspeelvideo waren de populairste digitale bezigheden in de afgelopen 11 weken.

Verder zijn er orkesten geweest die met secties samengespeeld hebben of samen toonladders hebben geblazen. Er was een orkest die 'online voorspeelavonden' heeft georganiseerd en ook het thuis inspelen van partituren middels een 'clicktrack' kwam vaak terug. En een jeugdorkest heeft online repetities gehad waarbij om beurten gespeeld werd. Een "digitale muziekbingo" werd nog als suggestie voor een online activiteit genoemd. Een Q&A met een gastdirigent en componist die in de online bijeenkomst werd betrokken, werd ook als tip voor andere orkesten genoemd.

Dat muzikanten nog wel volop digitale mogelijkheden zien, blijkt uit de antwoorden op de vraag waar men nog behoefte aan heeft. Zo geeft de meerderheid aan dat ze graag meer solostukken online zouden willen zien om mee te spelen. En gezien de uitkomsten willen ze zichzelf dan ook graag opnemen op beeld en/of geluid. Men is op zoek naar kennis en adviezen m.b.t. hardware. En als het al niet voor zichzelf is, dan feitelijk voor de andere leden van de vereniging.

Ook hier zijn weer muzikanten die absoluut niets van digitaal musiceren willen weten en geven zelfs aan te stoppen als het zo blijft: “Digitaal kan een orkest en samenspel nooit vervangen!”. Een ander spreekt juist de wens uit om online samen te spelen zonder vertraging.

Vanuit digitaalmuzikant.nl zullen we proberen om aan bovenstaande vraag te voldoen m.b.t. het delen van kennis, tips en linkjes naar anderen. Ook zullen wij muziekkuitgeverijen benaderen met de uitkomsten van dit onderzoek. Houdt www.digitaalmuzikant.nl/corona/ in de gaten.

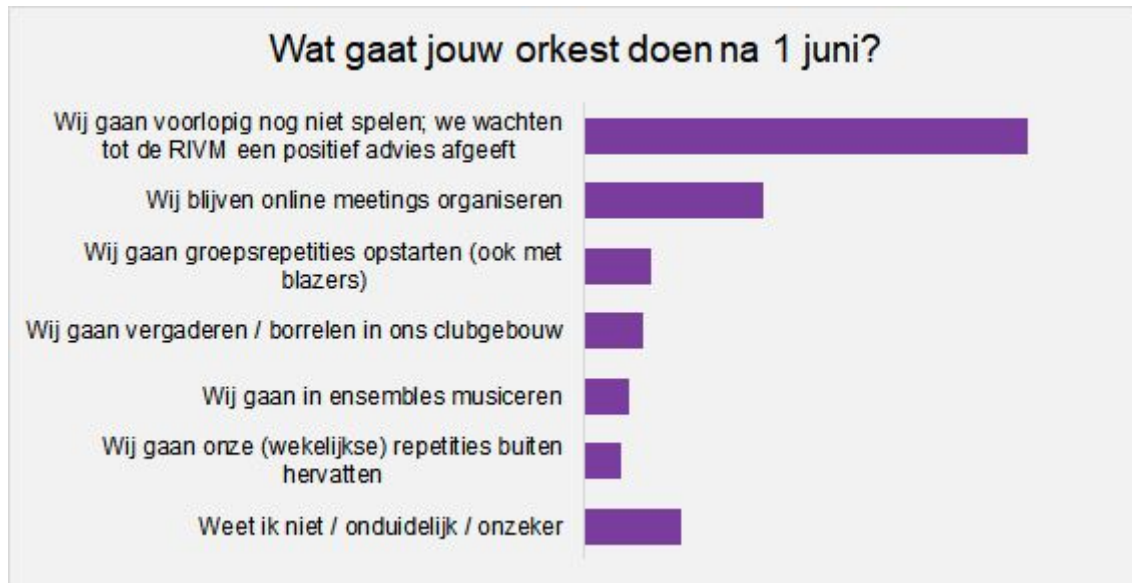
Groei in saamhorigheid en kennis, maar het gemis blijft

Op de vraag of er ook positieve effecten van de coronacrisis op het orkest zijn geeft ruim een kwart aan dat die er niet zijn. Dit zijn met name reacties uit de orkesten die niet digitaal bij elkaar kwamen. De overige 72% weet hier wel een positief punt te bedenken. Zo wordt een versterking van de saamhorigheid in deze periode vaak genoemd alsook een groei in innovativiteit door online muzieklessen, online workshops en meer aandacht voor de theorie. Het bijspijkeren van de theorie werd als zeer leerzaam ervaren. Ook kwam men erachter dat je via online communicatie juist effectief kunt vergaderen. Ook is extra kennis vergaard over allerlei digitale mogelijkheden.

Maar het gemis blijft. Een mooie uitspraak die goed past bij de wens om weer samen muziek te maken: “Doordat we nu een aantal maanden niet samen hebben kunnen spelen, merk ik (en met mij ook andere leden) pas echt het sociale belang van onze vereniging.”

Veel onzekerheid nog over de periode na 1 juni

Ongeveer een kwart van de ondervraagden geeft in ieder geval aan door te zullen gaan met de online meetings. Men hoopt het beste m.b.t. de richtlijnen maar op dit moment is er nog veel onzekerheid.

De ontwikkelingen gaan op dit moment zeer snel. Houdt de site van de KNMO en haar Facebookpagina in de gaten om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen.

Over de respondenten en dit onderzoek

Dit onderzoek is verricht in de laatste week van Mei 2020 door Tom Smits van www.digitalemuzikant.nl. De inzendingen zijn gekomen uit alle provincies van Nederland m.u.v. Zeeland. De Gelderse orkesten vulden de enquête het meest in (26%) gevolgd door Brabant (23%) en Limburg (11%). Ook de type orkesten waren divers, al waren de harmonie- (46%) en fanfareorkesten (23%) verreweg in de meerderheid. Ook dweilorkesten (9%) en brassbands (7%) zijn meegenomen in het onderzoek. Het muzikale niveau van de orkesten is zeer evenredig verdeeld en alle niveaus zijn aanwezig van typisch gezelligheidsorkest tot 1e divisie orkest.

De resultaten zijn ook terug te vinden op www.digitalemuzikant.nl/corona/